

ВІД РЕДАКТОРА

Щорічно 14 листопада в усьому світі відзначають День боротьби з цукровим діабетом, започаткований Міжнародною діабетичною федерацією і ВООЗ у день народження Фредеріка Бантінга, який разом із Чарлзом Бестом відіграв вирішальну роль у відкритті в 1922 році інсуліну.

Цього ж дня 2012 року святкувала свій 15-річний ювілей Міжнародна діабетична асоціація України, зусилля якої спрямовані на вирішення цієї важливої медико-соціальної проблеми. Поширення інформації про профілактику й лікування цукрового діабету та можливості його уникнути є запорукою успішної боротьби з тяжкою хворобою. Саме тому першочерговим завданням реформи в охороні здоров'я в Україні стала переорієнтація на раннє виявлення основних неінфекційних захворювань та запобігання їм. Завдяки професіоналізму та відданості справі всіх причетних до боротьби з цукровим діабетом в Україні значно зменшилося число гострих і хронічних діабетичних ускладнень.

Щороку Всесвітній день діабету зосереджений на окремій темі, пов'язаній із цукровим діабетом. Теми минулих років були такими: цукровий діабет і права людини, діабет і спосіб життя, економічні витрати на діабет. Цього року тема стосується профілактики цукрового діабету та освіти у сфері діабету (2009–2013 рр.).

Зазвичай у день боротьби з діабетом підводяться певні підсумки виконаної роботи стосовно реалізації в Україні Державної цільової програми «Цукровий діабет». Так, за останні 11 років поширеність цукрового діабету в Україні стрімко зросла (від 1,8 до 2,8 %). Водночас у країнах Європи цифри щодо поширеності цукрового діабету значно вищі: від 6,2 % у Франції до 10,2 % — у Німеччині. Як відомо, у 2009 році було затверджено Державну цільову програму «Цукровий діабет» на 2009–2013 рр., якою визначено основні заходи щодо поліпшення медичної допомоги хворим на цю хворобу. У 2012 році держава виділила 520 млн грн для повного забезпечення препаратами інсуліну хворих на цукровий діабет. У рамках реалізації програми забезпеченість хворих, які потребують інсуліну, ліками становить 100 %, а пероральними цукрознижуючими препаратами за кошти місцевих бюджетів — 50 % у різних регіонах України. При цьому забезпечення хворих дітей віком до 18 років глюкагоном досягає 90 %, а тестуючими засобами для глюкометрів — 100 %. Досягнуто практично повне забезпечення вагітних хворих на цукровий діабет тестуючими засобами для глюкометрів, а також повне забезпечення дітей віком до 18 років та вагітних, які вперше захворіли на цукровий діабет, комплектами глюкометрів.

На достатньо високому рівні функціонує в Україні також система медико-соціальної реабілітації хворих на цукровий діабет. З метою підвищення рівня надання медичної допомоги таким хворим на теренах держави діє 87 спеціалізованих кабінетів із проблем діабетичної стопи, працюють 332 школи соціальної адаптації та психологічної підтримки людей із діабетом.

Водночас, за словами заступника міністра охорони здоров'я України Олександра Толстанова, одним з основних напрямів реалізації програми є раннє виявлення цукрового діабету, що одночасно є елементом первинної профілактики діабетичних ускладнень. Робочою групою МОЗ України спільно з НАМН України в проєкті програми «Здоров'я-2020: український вимір» розроблено розділ з ендокринології, скерований насамперед на просвітницьку роботу з профілактики цукрового діабету. Адже важливим є не лише правильний розподіл фінансування для хворих, які потребують інсуліну. Основне завдання програми — запобігти хворобі, знизити ризики її ускладнень.

На сьогодні в Україні зростає роль терапевта, сімейного лікаря, які повинні в майбутньому взяти на себе значну частину роботи з первинного виявлення та подальшого лікування хворих на цукровий діабет 2-го типу. Невдовзі планується затвердження та впровадження в клінічну практику оновлених протоколів лікування хворих на цукровий діабет 2-го типу, призначених насамперед для лікарів первинної та вторинної ланок надання медико-санітарної допомоги. Крім того, створена робоча група з питань розроблення настанов з лікування хворих на цукровий діабет 1-го типу. Усі зусилля медиків мають на меті поліпшити рівень виявлення цукрового діабету на ранніх стадіях, розробити чітку систему надання медичної допомоги хворим, сформувавши основи мотивації пацієнта та лікаря у боротьбі з хворобою.

Традиційне передноворічне вітання читачам «Міжнародного ендокринологічного журналу» з Баку.

Якщо з візою до Великобританії не встигаєте, але дуже хочеться пройтися набережною Лондона й навіть прокатитися на катері або яхті з видом на колесо огляду, величний парламент та інші цікаві архітектурні форми, їдьте до столиці Азербайджану — не помилитесь. Краєвид із набережної Баку дуже схожий. Та й ціни ті ж.

Коли наближаєшся до Баку на літаку, перше, що впадає у вічі на Апшеронському півострові після виблискуючої водної пустелі Каспійського моря, — величезні чорні калюжі, майже «озера» нафти. Їх оточує суцільне риштування з насосів і вишок, які вдень і вночі викачують із земних надр основу світової економіки.

Баку — це і по-радянському просторі головні вулиці, і матові стіни численних хмарочосів, і лабіринти старих східних кварталів. Архітектурна різниця між дореволюційними кварталами і, скажімо, гранд-готелем «Європа» дуже велика.

Баку, символом якого є вогонь, хоче «запалювати» не тільки на туристичних теренах. Влада країни і столиці прагне, щоб Азербайджан любили й поважали у світі. Практично всі чиновники розмовляють англійською і, здається, закінчили курси голлівудської усмішки та поведінки за Карнегі. Тут справа не лише в тому, що Азербайджан хоче заслужити місце на світовій арені. Приязність і знання мов допомагають ефективно будувати бізнес-відносини. А для країни це можливість продати якомога вигідніше найпотрібніші в сучасному світі ресурси — нафту і газ.

Життя багатогранне, і все в ньому взаємопов'язане: близькі люди і кохання, матеріальні цінності і кар'єра, здоров'я і відпочинок, саморозвиток і хобі.

З побажаннями із столиці Азербайджану постійно поповнювати свій організм новою силою й енергією, прагнути гармонії у всьому!

Володимир ПАНЬКІВ,
професор, член Національної спілки
журналістів України □